



Latvijas Republikas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

## **VIDES PĀRRAUDZĪBAS VALSTS BIROJS**

Reģ.Nr. 90000628077, Rūpniecības ielā 23, Rīgā, LV- 1045

Tālrunis: 67321173 ♦ fakss: 67321049 ♦ e-pasts: vpvb@vpvb.gov.lv

---

Rīgā

2014.gada 23.maijā

### **Atzinums Nr.10**

#### **Par Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030.gadam un Rīgas attīstības programmas 2014. – 2020.gadam Vides pārskatu**

Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030.gadam (turpmāk arī Attīstības stratēģija) un Rīgas attīstības programmas 2014. – 2020.gadam (turpmāk arī Attīstības programma) apvienotais Vides pārskats iesniegts Vides pārraudzības valsts birojā (turpmāk arī Birojs) 2014.gada 29.aprīlī. Attīstības stratēģijas un Attīstības programmas stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu (turpmāk arī SIVN) veica un vienotu Vides pārskatu sagatavoja SIA „Grupa93”, pamatojoties uz 2011.gada 11.martā savstarpēji noslēgto līgumu ar Rīgas domes Pilsētas attīstības departamentu Nr.DA-13-43-lī. Atzinums par Vides pārskatu sagatavots atbilstoši likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 23.<sup>5</sup> panta 6.daļas prasībām.

#### **Vides pārskatā ietvertā informācija un izraudzītā risinājuma pamatojums:**

Attīstības stratēģijas un Attīstības programmas Vides pārskatā, atbilstoši Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” (turpmāk arī MK noteikumi) IV nodaļas „Vides pārskatā iekļaujamā informācija” 8.punktā noteiktajam, ietverta šāda informācija:

1. Plānošanas dokumentu galvenie mērķi, īss satura izklāsts un saistība ar citiem plānošanas dokumentiem.

Attīstības stratēģijā, saskaņā ar Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030.gadam, Nacionālo attīstības plānu 2014.–2020.gadam un Rīgas plānošanas reģiona stratēģiju 2000.–2020.gadam, ir formulēta Rīgas pilsētas attīstības vīzija 2030.gadam, kas vērsta uz Rīgas kā Ziemeļeiropas metropoles attīstību, un definēti ilgtermiņa stratēģiskie mērķi, t.i., „IM1 Prasmīga, nodrošināta un aktīva sabiedrība”, „IM2 Inovatīva, atvērta un eksportspējīga ekonomika”, „IM3 Ērta, droša un iedzīvotājiem patīkama pilsētvide”, „IM4 Rīga – starptautiski atpazīstama, nozīmīga un konkurētspējīga Ziemeļeiropas metropole”. Ilgtermiņa mērķu sasniegšanai ir noteikti 19 rīcības virzieni. Attīstības stratēģijā ietverta normatīvos aktos prasītā teritorijas specializācija, ko Rīgā definē trīs mērogos – reģionālā, nacionālā un starptautiskā mērogā, kā arī attēlota pilsētas attīstības telpiskā perspektīva, kas izriet

no nākotnes vīzijas. Telpiskajā perspektīvā atspoguļota apdzīvojamā struktūra, transporta infrastruktūra, inženierinfrastruktūra, dabas teritoriju struktūra, kultūrvēsturiski un ainaviski nozīmīgās teritorijas, norādītas prioritārās attīstības teritorijas un nozīmīgākie telpiskās struktūras elementi. Rīcības virzienu tālāks dalījums veicamajos uzdevumos un plānotajos pasākumos ir iekļauts Attīstības programmā, kur sniegts izvērstas rīcības virzienu raksturojums, kā arī ietverts rīcības plāns un investīciju plāns. Vides pārskatā apkopota informācija par līdz šim izstrādātajiem Rīgas vides aizsardzības jomas plānošanas dokumentiem, t.sk. gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programmu 2011.-2015.gadam, plānu vides trokšņa samazināšanai, kā arī transporta jomas plānošanas dokumentiem – Sabiedriskā transporta attīstības koncepciju 2005.-2018.gadam un Rīgas un Pierīgas mobilitātes plānu.

## 2. Vides pārskata sagatavošanas procedūra un iesaistītās institūcijas, sabiedrības līdzdalība un rezultāti.

Vides pārskatā aprakstīti SIVN pamatprincipi un izmantotās metodes, kā arī raksturotas sabiedrības līdzdalības iespējas abu plānošanas dokumentu un Vides pārskata izstrādē. Autori atzīmē, ka SIVN process tiek organizēts tā, lai identificētu gan pozitīvās, gan negatīvās ietekmes uz vidi, kā arī kumulatīvās ietekmes. SIVN tika izmantota informācija, ko sniedz nulles scenārijs, kā arī, balstoties uz attīstības plānošanas dokumentos iekļauto informāciju un esošās situācijas analīzi, tika noteiktas sagaidāmās ietekmes. Vides pārskatā ietverts vērtējums par sagaidāmo būtisko ietekmi uz pilsētas teritorijām, tiem ilgtermiņa attīstības mērķiem, telpiskās attīstības perspektīvas struktūrām, rīcību virzieniem, uzdevumiem, pasākumiem un aktivitātēm, kuras radīs būtisku ietekmi uz vidi, dabas, vēsturiskajām, kultūrvēsturiskajām un ainaviskajām vērtībām, salīdzinot ar pašreizējo teritorijas izmantošanu, kā arī doti ieteikumi un priekšlikumi risinājumiem iespējamās būtiskās ietekmes uz vidi novēršanai vai mazināšanai un plānošanas dokumentu ieviešanas vides monitoringam. Autori atzīmē, ka attiecībā uz negatīvo ietekmju uz vidi novēršanu vai mazināšanu un pozitīvo ietekmju pastiprināšanu, nepieciešams ņemt vērā attīstības plānošanas dokumentu ieviešanas mehānismu un to saistību ar citiem plānošanas dokumentiem, īpaši ar Rīgas pilsētas teritorijas plānojumu un izmantošanas un apbūves noteikumiem. Pašlaik pilsētai ir saistoši teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi, kas sagatavoti Rīgas teritorijas plānojuma 2006.-2018.gadam un to 2009.gada grozījumu ietvaros. Minētajiem dokumentiem veikts SIVN un par tā Vides pārskatiem Birojs 2005.gada 16.decembrī izdevis atzinumu Nr.24 un 2009.gada 2.jūnijā atzinumu Nr.17. Autori papildus vērš uzmanību uz to, ka 2012.gadā uzsākta jaunā Rīgas pilsētas teritorijas plānojuma izstrāde, kuram uzsākts arī stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums.

Sabiedriskās apspriešanas materiāli un tās rezultātu izvērtējums ietverts sējumā „Pārskats par Vides pārskata projekta sabiedrisko apspriešanu”. Uz atsevišķām sabiedriskās apspriešanas laikā izteiktajām rekomendācijām norādīts šī atzinuma tekstuālajā daļā un kopumā sadaļā „Vides pārskata sabiedriskā apspriešana”.

## 3. Esošā vides stāvokļa raksturojums.

Vides pārskatā ietverts Rīgas dabas resursu raksturojums, uzmanību vēršot uz problēmām, kas saistītas t.sk. ar augsnes aizsardzību, apstādījumu sistēmas uzturēšanu un labiekārtošanu, mazdārziņu apsaimniekošanu, kapsētu uzturēšanu (nākotnē būs nepieciešama jaunas kapsētas ierīkošana un esošo kapsētu paplašināšana), īpaši aizsargājamo biotopu saglabāšanu un atbilstošu apsaimniekošanu, aktīvai atpūtai

nepieciešamās infrastruktūras trūkumu ūdenstecēm/ūdenstilpnēm pieguļošajās teritorijās, kā arī norādīts uz būtiskākajiem kultūrvēsturiskā mantojuma, ainaviski nozīmīgo teritoriju un degradēto teritoriju apsaimniekošanas problēmjautājumiem.

Saistībā ar ūdens resursu aizsardzību, apsaimniekošanu un turpmāko izmantošanu, kā aktuālie turpmāk risināmie jautājumi Rīgas pilsētai minēti: nepietiekama Daugavas telpas izmantošana, ūdenstilpņu krastmalu un salu degradētās teritorijas, Daugavas krastu erozija, aktīvai atpūtai nepieciešamās infrastruktūras attīstība, applūšanas risks. Vides pārskatā ietverta informācija par Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijas plānojuma izstrādes ietvaros izstrādāto pētījumu (2010) par ūdensmalu pieejamību Rīgā. Meliorācijas sistēmas uzturēšanai turpmāk nepieciešama caurteku rekonstruēšana vai jaunu ierīkošana. Lai novērstu plūdus un uzplūdu apdraudējumu, jāizbūvē jauni aizsargdambji un jāatjauno pretplūdu aizvari uz novadgrāvjiem un mazajām upītēm, kā arī jārekonstruē esošās un jāizbūvē jaunas sūkņu stacijas. Minētie jautājumi saistībā arī ar klimata izmaiņām detalizēti ir skatīti Plūdu riska pārvaldības plānā Rīgas pilsētai, kuram veikts SIVN (Biroja 2012.gada 26.aprīļa atzinums Nr.13). Vides pārskatā norādīts uz plūdu draudu iespējām un cēloņiem, plūdu apdraudētajām teritorijām, kā arī Plūdu riska pārvaldības plānā ietvertajiem pretplūdu aizsardzības pasākumiem. Pilsētas ūdenssaimniecības sistēmas raksturojumā cita starpā norādīts, ka 2013.gadā SIA „Rīgas ūdens” ir uzsākusi ES Kohēzijas fonda projekta īstenošanu, kas paredz uzlabot Rīgas pilsētas ūdenssaimniecības sistēmu, t.sk. paplašinot ūdens apgādes un kanalizācijas tīklus Mārupē, Katlakalnā un Bolderājā. Pašlaik kopējais centralizētai kanalizācijas sistēmai pieslēgto iedzīvotāju skaits sastāda 95,6%. Vides pārskatā norādīts, ka BAS "Daugavgrīva" attīrīšanas iekārtas spēj nodrošināt attīrītajos ūdeņos pieļaujamo fosfora līmeni, taču slāpekļa norma tiek pārsniegta aptuveni divas reizes. Lai to novērstu, 2011. gadā uzsākta attīrīšanas sistēmu rekonstrukcija un modernizācija. Vides pārskatā norādīts uz problēmām lietūs ūdeņu savākšanā un vērsta uzmanība uz Rīgas domes Satiksmes departamenta izstrādātajā Ilgtermiņa programmā lietūs ūdens kanalizācijas sistēmu sakārtošanai paredzētajiem pasākumiem.

Gaisa kvalitātes raksturojumā norādīts uz pilsētā izvietotajām gaisa kvalitātes monitoringa stacijām un apkopoti gaisu piesārņojošo vielu emisijas dati laika posmam no 2006.gada līdz 2013.gadam, norādot arī uz konstatētajiem robežlielumu pārsniegumiem (PM<sub>10</sub>, PM<sub>2,5</sub>, NO<sub>2</sub>, benzols) atsevišķās novērojumu vietās. Vides pārskatā konstatēts, ka pēdējos 6 gados slāpekļa dioksīda gada vidējām koncentrācijām pilsētas fona gaisā un arī Kr.Valdemāra ielā vērojama tendence pieaugt, bet Brīvības ielā – samazināties, sevišķi uzsākot Dienvidu tilta ekspluatāciju. Autori secina, ka transportlīdzekļu skaits dažās pilsētas centra ielās samazinās lielo infrastruktūras projektu realizācijas gaitā, bet citur – palielinās. Kā liecina CSDD dati, pēc krituma krīzes gados (2007., 2008. gads) kopējais tehniskā kārtībā esošo mašīnu skaits Rīgā atkal sācis pieaugt, turklāt palielinās arī to vidējais vecums, kas nozīmē to, ka palielinās izplūdes gāzes. Pēdējos divos gados ir tendence palielināties cieto daļiņu PM<sub>10</sub> robežlielumu pārsniegumu gadījumiem monitoringa stacijās gan Brīvības, gan Kr.Valdemāra ielā. Autori atzīmē, ka Rīgā nākotnē iespējama arī problēma ar benz(a)pirēna paaugstinātu koncentrāciju atmosfēras gaisā. Vides pārskatā apkopota informācija arī par ražošanas teritoriju monitoringa staciju rezultātiem, kur norādīts uz Rīgas Brīvostas teritorijā konstatētiem atsevišķiem benzola un cieto daļiņu PM<sub>10</sub> robežlielumu pārsniegumiem. Rīgas dome 2011.gada 7.jūnijā ir apstiprinājusi Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programmu 2011.–2015.gadam, kurā

paredzēti pasākumi NO<sub>2</sub> un PM<sub>10</sub> koncentrāciju samazināšanai. Šajā dokumentā galvenos rezultātus sola iecerētie lielle infrastruktūras projekti (Austrumu maģistrāle un Rīgas Ziemeļu transporta koridors ar Brīvības ielas dublieri), kas no transporta radītās ietekmes atslogotu Rīgas centru, tādējādi uzlabojot gaisa kvalitāti pilsētas centrā un pilsētvides kvalitāti kopumā. 2013.gadā veikta Rīcības programmas aktualizācija ar 2014.–2015.gadu periodā reāli īstenojamiem pasākumiem un projektiem transporta, rūpniecības, enerģētikas un mājsaimniecības sektoru ietekmes uz gaisa kvalitāti mazināšanai. Autori vērs uzmanību uz Rīcības programmā iekļauto pasākumu „M.3.1. Pilsētas gaisa piesārņojuma zonu karšu izstrāde NO<sub>2</sub>, benzolam un PM<sub>10</sub>. Iegūto informāciju par piesārņojošo vielu koncentrācijām pilsētā izmantot pilsētplānošanā, siltumapgādes u.c. jautājumu risināšanā”, kā arī informē arī par citiem Rīcības programmas ietvaros realizējamiem pasākumiem. Kā vienu no turpmāk risināmiem jautājumiem autori min nepieciešamību veikt gaisu piesārņojošo vielu izkliežu aprēķināšanu un tam nepieciešamo datu atjaunošanu un programmas uzturēšanu, lai šos datus varētu izmantot pilsētplānošanas vajadzībām, veikto pasākumu gaisa kvalitātes uzlabošanā efektivitātes, attīstības priekšlikumu, iedzīvotāju iesniegumu u.c. izvērtēšanā, un lai operatīvi reaģētu uz izmaiņām. Klimata pārmaiņu kontekstā autori informē par pasākumiem CO<sub>2</sub> emisiju samazināšanai, kur cita starpā norādīts, ka pēdējos gados palielinājies emisiju apjoms no lokālām apkures sistēmām.

Vides pārskatā ietverta informācija par izstrādāto Rīcības plānu trokšņu samazināšanai 2009.–2018.gadam, kas balstīts uz 2008.gadā sagatavotajām Rīgas aglomerācijas stratēģiskajām trokšņa kartēm, kuras 2014. un 2015.gadā ir paredzēti atjaunot, ņemot vērā arī no jauna pieņemtos Ministru kabineta 2014.gada 7.janvāra noteikumus Nr.16 „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība”. Autori atzīmējuši, ka Rīcības plānā trokšņu samazināšanai 2009.–2018.gadam paredzēti prettrokšņa pasākumi municipālās akustiskā diskomforta zonās, kas aptver, t.sk. Rīgas centra maģistrālās ielas, Lāčplēša ielu, Daugavgrīvas ielas posmus, Nometņu – Melnsila ielu, Krasta ielu, Rīgas centru, Slāvu ielu, Lokomotīves ielu. Sabiedriskās apspriešanas sanāksmē diskutēts par šo problemātiku un izteikti priekšlikumi trokšņa ietekmes novēršanai. Vides pārskatā norādīts, ka, izstrādājot attīstības plānošanas dokumentus, jāietver pasākumi būvniecības regulēšanai, nepieļaujot jaunu objektu būvniecību, piemēram, trokšņa diskomforta zonās, kā arī jāveic plānoto trokšņa līmeņu modelēšana lokālplānojumā, detālplānojumā un būvniecības ieceru izstrādes stadijā, jāprojektē un jāievieš trokšņa samazināšanas pasākumus būvprojektos.

Vides pārskatā ietverta informācija par pilsētā esošajiem rūpniecisko avāriju riska un paaugstinātas bīstamības objektiem, ko nepieciešams aktualizēt, ņemot vērā pēdējos gados notikušās izmaiņas (informācija pieejama Biroja mājas lapā <http://www.vpvb.gov.lv/lv/avariju-risks>). Paaugstinātas bīstamības objektu ietekmes zonas avārijas gadījumā un ierobežojumi tajās ir noteikti spēkā esošajā Rīgas pilsētas teritorijas plānojumā. Informācija aktualizējama izstrādājot jauno Rīgas pilsētas teritorijas plānojumā, ņemot vērā arī, ka SEVESOII direktīvas prasības tiks nomainītas ar SEVESOIII direktīvas prasībām. Vides pārskatā ietverta informācija par pilsētas piesārņotām un potenciāli piesārņotām vietām (attieciņi 83 un 142), tajās veikto izpēti un sanācijas pasākumiem. Attīstības programmas Investīciju plānā paredzēts veikt vienas piesārņotās vietas - Nr.01944/675/PV Augusta Deglavas ielas izgāztuves - rekultivāciju. Vides pārskatā raksturota pilsētas atkritumu apsaimniekošanas sistēma, kura tiek īstenota saskaņā ar Rīgas domes 2013.gada

17.decembra saistošajiem noteikumiem Nr.90 „Sadzīves atkritumu apsaimniekošanas saistošie noteikumi”, kā arī papildus atzīmēts, ka Rīgā nav pašvaldības izveidotu un apsaimniekotu „zaļo” atkritumu kompostēšanas laukumu un pilsētā jāturpina dalītās atkritumu vākšanas sistēmas ieviešana.

4. Vides stāvoklis teritorijās, kuras plānošanas dokumentu īstenošana var būtiski ietekmēt un ar plānošanas dokumentiem saistītās vides problēmas, t.sk. ietekme uz Eiropas nozīmes aizsargājamām dabas (*Natura 2000*) teritorijām, starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi.

Vides pārskatā akcentēta uzmanība uz to, ka vides kvalitātes uzlabošana/saglabāšana ir nozīmīgs Rīgas pilsētas turpmākās attīstības aspekts. Attīstības stratēģijā no noteiktajiem četriem ilgtermiņa attīstības mērķiem trīs ietver vides aspektus, kas ir saistīti ar iedzīvotāju dzīves vides un vienlaikus ar pilsētas ekonomiskas attīstības vides aspektiem – vides kvalitāti, dabas teritoriju (t.sk. apstādījumu, mežu, ūdeņu u.c.) stāvokli, pilsētas ainavu un kultūras mantojumu. Attīstības programmā ietvertie Rīcības virzieni, kas saistīti ar šiem vides aspektiem, ir „RV9 Kvalitatīva dzīves vide un pieejams mājoklis”, „RV10 Ērta starptautiskā sasniedzamība”, „RV11 Līdzsvarota satiksmes infrastruktūra un organizācija”, „RV12 Infrastruktūras un komunālo pakalpojumu uzlabošana”, „RV13 Plaša energoefektivitātes īstenošana”, „RV14 Pilsētas specifisko teritoriju jautājumu risināšana”, „RV15 Laba vides kvalitāte”, „RV16 Labvēlīga uzņēmējdarbības vide un augsta ekonomiskā aktivitāte”, „RV17 Augoša daudzprofilu osta” un „RV19 Efektīva, atbildīga un uz daudzpusēju sadarbību vērsta pārvaldība”. Apskatāmās vides kvalitātes jomas šajā novērtējumā ir virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāte, atmosfēras gaisa kvalitāte, trokšņa līmenis, smakas, augsnes un grunts kvalitāte. Tā kā uz dzīves vides kvalitāti pilsētvidē attiecas arī dabas teritoriju, tostarp labiekārtotu apstādījumu klātbūtne un pieejamība, ūdeņu publiskā pieejamība iedzīvotājiem un dabas teritoriju kvalitāte, „Vienota dabas struktūru attīstība un kvalitātes uzlabošana” SIVN tiek izdalīta kā atsevišķs plānošanas dokumentu izvērtējamais aspekts, jo dabas teritoriju integritāte ir īpaši akcentētā gan Attīstības stratēģijā, gan Attīstības programmā.

Attīstības stratēģijas ilgtermiņa attīstības mērķī IM4 “Rīga – starptautiski atpazīstama, nozīmīga un konkurētspējīga Ziemeļeiropas metropole” plānota pilsētas starptautiskās nozīmes palielināšana un tās pieejamības uzlabošana – gaisa, jūras, dzelzceļa un autoceļu transporta infrastruktūras paplašināšana un modernizēšana. Attīstības stratēģijā noteikts, ka RīgasBrīvostas attīstība būs būtisks pilsētas starptautiskās konkurētspējas faktors un ilgtermiņa attīstības mērķa IM4 rezultatīvajos rādītājos līdz 2030. gadam ir plānots palielināt pasažieru apgrozījumu Rīgas ostā 2 reizes (no 815 tūkst. 2012. gadā līdz > 1500 tūkst. 2030.g.), kravu apgrozījumu - 1.38 reizes (36,1 milj.t. 2012.g. līdz 50 milj.t. 2030.g.), savukārt pasažieru apgrozījumu starptautiskajā lidostā “Rīga” plānots palielināt 2,5 reizes (no 4,8 milj. 2012.g. līdz 12 milj. 2030.g.), vairākdienu ceļotāju skaitu - 2,52 reizes (1,19 mil. 2012.g. līdz 3 milj. 2030.g.) un ārvalstu tiešās investīcijas - 2,52 reizes (3530 milj. Ls līdz 8900 milj.Ls 2030.g.). Plānoto izaugsmes rādītāju sasniegšana paredzēta vienlaicīgi attīstot transporta infrastruktūru gan Rīgā, gan Pierīgas teritorijās. Autori atzīmē, ka transporta infrastruktūras attīstība ir saistīta ar vairākiem apskatītajiem vides aspektiem, tādējādi nepieciešams nodrošināt labu to pārvaldību no pašvaldības puses, atbilstošas vides kvalitātes nodrošināšanai pilsētā.

Rīgas telpiskajā perspektīvā kā atsevišķa struktūra ir izdalīta transporta infrastruktūra. Īpaši nozīmīga šajā ziņā ir plānotā pilsētas transporta sistēmas pārkārtošana, kurā,

turpinot jau līdzšinējo plānošanas dokumentu ietvaros uzsāktos sistēmas transporta attīstības projektus, tiek plānota tāda transporta sistēmas izveide, kas paredz autotransporta samazināšanu pilsētas centrā, ierobežojot tajā autotransporta iebraukšanu un stāvēšanu, vienlaikus pilsētas centrā prioritāti nodrošinot citiem pārvietošanās veidiem. Ārpus pilsētas centra paredzēts pakāpeniski attīstīt divus transporta lokus - „Centra loku” un „Pilsētas loku” (caur Rīgas Brīvdabas teritoriju), kurš ir savienots ar tranzīta kravu loku ārpus pilsētas (Rīgas apvedceļš). Tādējādi transporta sistēmas pārkārtošana ir saistīta ar pilsētas centra atslogošanu no autotransporta un arī tranzīta kravu pārvadājumu iespēju nodrošināšanu virzienos no/uz Rīgas Brīvdabas. Par transporta infrastruktūras attīstību/pārstrukturizēšanu diskutēts arī sabiedriskās apspriešanas sanāksmē, t.sk. par slodzes palielināšanos Sarkandaugavā un nepieciešamo prettrokšņa sienas izbūvi Mežaparkā u.c. teritorijās, kur paredzēta kravu kustība, kā arī citiem jautājumiem. Plānošanas dokumentos paredzēta arī intermodālo transportmiju punktu (Centrālā dzelzceļa stacija un starptautiskā autoosta, ar atbalsta stacijām Pētersalā un Torņakalnā), ilgtermiņa un vidēja termiņa stāvparku izveide. Šāda veida attīstība autoru skatījumā ilgtermiņā veicinās gaisa kvalitātes un trokšņa līmeņa mazināšanos pilsētas centrā un apkaimēs. Attīstības stratēģijā tās darbības laikā līdz 2030.gadam ir paredzēts veikt ieguldījumus modernas infrastruktūras un augstas vides kvalitātes nodrošināšanai Rīgas Brīvdabā. Sagaidāms, ka ilgtermiņā šie pasākumi risinās pašlaik esošās gaisa kvalitātes problēmas un mazinās smakas, kas noteiktos meteoroloģiskajos apstākļos pašlaik rada diskomfortu Rīgas Brīvdabas teritorijai blakus esošajām dzīvojamām teritorijām Kundziņsalā, Sarkandaugavā, Jaunmīlgrāvī, Vecmīlgrāvī un Mangaļsalā. Ieguldījumi infrastruktūrā uzlabos arī atkritumu un notekūdeņu savākšanas un pārstrādes sistēmu. Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā atrodas trīs Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas (*Natura 2000*) teritorijas – dabas parks „Piejūra” un dabas liegumi „Vecdaugava” un „Jaunciems”. Vides pārskatā norādīts uz normatīvo regulējumu šo teritoriju aizsardzībai un izmantošanai, papildus atzīmējot, ka šajā gadā uzsākta jaunu dabas aizsardzības plānu izstrāde dabas liegumiem „Jaunciems” un „Vecdaugava”, kā arī vērsta uzmanību uz šo teritoriju nozīmīgākajām dabas vērtībām un apdraudošiem faktoriem, t.sk. nekontrolēto rekreāciju, infrastruktūras un kontroles trūkumu. Autori atzīmē, ka līdz šim pietiekama uzmanība nav pievērsta īpaši aizsargājamo, sevišķi zālāju biotopu saglabāšanai un atbilstošai apsaimniekošanai pilsētā esošajās īpaši aizsargājamajās dabas teritorijās, turklāt dabas aizsardzības pasākumi tajās tiek īstenoti daļēji vai arī neregulāri. Tādēļ turpina samazināties aizsargājamo pļavu biotopu kvalitāte dabas liegumos „Jaunciems” un „Vecdaugava” un dabas parka „Piejūra” Daugavgrīvas un Vakarbuļļu dabas lieguma zonās. Pilsētā ir jānodrošina regulāra dabas aizsardzības plānos ietvertu pasākumu ieviešana, kā arī monitoringa veikšana, lai sekotu līdzī īstenoto pasākumu rezultātiem un efektivitātei. Autori atzīmē, ka Attīstības stratēģijā nav atsevišķi akcentētas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un mikrolietumi vai citas iepriekšējā plānošanas periodā (2005.g.) identificētās bioloģiskajai daudzveidībai nozīmīgas teritorijas, kas attēlotas šī Vides pārskata 2. pielikumā, taču izvērtējot Rīgas dabas teritoriju attīstības vadlīniju struktūru, autori konstatē, ka tās atbilstoši vadlīniju detalizācijai ir iekļautas dabas teritoriju vienotajā struktūrā. Tai pat laikā Attīstības stratēģijā ir plānots ilgtermiņā saglabāt Rīgas Natura 2000 teritorijas un mikrolietumus. Transporta infrastruktūras objektu izvietojums Rīgā un Rīgas apkārtnē saistībā ar dabas teritoriju izvietojumu ir parādīts Vides pārskata 24. attēlā, ietverot arī ārpus Rīgas esošās Natura 2000

teritorijas. Dabas parks „Beberbeķi” (Babītes novads) atrodas starp valsts autoceļiem Salaspils - Babīte (A5) un Rīga - Ventspils (A10), netālu no starptautiskās lidostas „Rīga” paplašināmās teritorijas. Valsts autoceļu A5 un A10 savienošana ar Rīgas Ziemeļu transporta koridoru nākotnē palielinās transporta plūsmas pa autoceļiem. Minētajam projektam ir veikts ietekmes uz vidi novērtējums, kurā ir izvērtēta tā ietekme uz gaisa kvalitāti un trokšņa līmeni un izstrādāti detalizēti pasākumi normatīvo aktu prasībām atbilstošas gaisa kvalitātes un trokšņa līmeņa nodrošināšanai. Plānotajā transporta infrastruktūras shēmā attēlots arī Eiropas standarta platuma dzelzceļa līnijas Rail Baltica ievads Rīgā. Šī Vides pārskata sagatavošanas laikā Satiksmes ministrija ir izsludinājusi atklātu konkursu par Eiropas standarta platuma dzelzceļa līnijas Rail Baltica Latvijas posma detalizētu tehnisko izpēti un ietekmes uz vidi novērtējumu (paredzētā darbība Birojā 2014.g. maijā vēl nav pieteikta). Rail Baltica Latvijas posma detalizēta tehniskās izpētes darba uzdevumā attiecībā uz Rail Baltica ievadu alternatīvām Rīgā vismaz pirmajā izpētes posmā (alternatīvu izstrāde) plānots skatīt arī ievadu no Saulkrastiem. Tas telpiski tiek saistīts ar valsts autoceļu A1 un tāpat kā šis autoceļš atrodas dabas parka „Piejūra” tuvumā. Rail Baltica dzelzceļa līnijas un tās ievadu un izvietojuma Rīgā alternatīvas, kuras tiks izvēlētas turpmākai izstrādei, tiks vērtētas arī ietekmes uz vidi novērtējuma procesā, ietverot ietekmes uz Natura 2000 teritoriju novērtējumu. Kā jau norādīts iepriekš, VAS „Starptautiskā lidosta “Rīga”” (turpmāk arī Lidosta) ir pilsētas attīstībai prioritārs nacionālas nozīmes transporta infrastruktūras objekts un tajā iekļautajās transporta attīstības vadlīnijās ir attēlota Lidostas paplašināmā teritorija. Lidostas tuvumā Babītes pagastā (Babītes novads) atrodas dabas parks „Beberbeķi”. Dabas aizsardzības pārvalde, sniedzot atsaukumi par Attīstības stratēģijas Vides pārskatu, ir ieteikusi vērtēt Lidostas paplašināšanās ietekmi uz dabas parku „Beberbeķi”. Vides pārskata autori vērš uzmanību uz to, ka Lidostas paplašināšanas ietekme uz vidi ir vērtēta VAS „Starptautiskā lidosta „Rīga”” attīstības plāna 2012.-2036.gadam stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procesā un šajā Vides pārskatā atsaucas uz minēto novērtējumu. Autori vērš uzmanību uz emisiju un trokšņu palielināšanos lidlaukam piegulošajā teritorijā, kas saistīta ar prognozēto lidojumu intensitātes būtisku pieaugumu, un vienlaikus norāda uz to, ka lidojumu intensitātes palielināšanās un Lidostas darbība tiešā veidā neapdraud dabas parka „Beberbeķi” izveidošanas mērķu īstenošanu. Netiešās ietekmes uz dabas parka „Beberbeķi” vērtībām saistītas galvenokārt ar vispārēju gaisa, ūdens, kā arī trokšņa piesārņojuma palielināšanos. Vides pārskatā raksturotas iespējamās ilgtermiņa ietekmes uz biotopu stāvokli. Autori atzīmē, ka, plānojot konkrētus lidostas paplašināšanas projektus, atkarībā no to satura un aktivitāšu komplektācijas, veicams sākotnējais izvērtējums vai ietekmes uz vidi novērtējums. Šajā saistībā Birojs vērš uzmanību uz to, ka pašlaik uzsākts ietekmes uz vidi novērtējums projektam “Starptautiskās lidostas “Rīga” infrastruktūras attīstības projekti līdz 2020.gadam”.

Atbilstoši Vides pārskatā norādītajam, dabas parks „Piejūra” robežojas ar Rīgas Brīvostas teritoriju un plānotā ostas darbības rādītāju palielināšana liek domāt, ka līdz ar ostas darbības aktivizēšanos ir sagaidāma ietekme uz šo Natura 2000 teritoriju. Vienlaikus gan autori atzīmē, ka rīcības virzienā RV17 „Augoša daudzprofilu osta” plānotie pasākumi aptver ostas teritoriju pašreizējās robežās un lielā mērā skar ostas pārvaldības optimizāciju, informēšanu par kravu un pasažieru apkalpošanas iespējām un citiem pasākumiem, tādēļ šajā SIVN nav iespējams identificēt ostas plānotās darbības sagaidāmo ietekmi uz dabas parku „Piejūra”.

Attīstības stratēģijas pamatnostādņēs plānots, ka Rīgai ilgtermiņā ir jāklūst par starptautiski atzītu un pievilcīgu „Zaļo inovāciju centru”. Lai to ieviestu, paredzēts atbildīgi patērēt resursus un efektīvi izmantot enerģiju. Attīstības programmas rīcības virzienā RV13 „Plaša energoefektivitātes īstenošana” ir iekļauti energoefektivitātes pasākumi, kas ir vērsti uz pilotiekārtu, inovatīvu tehnoloģiju un risinājumu ieviešanu enerģijas ražošanā, pašvaldības un dzīvojamu ēku renovācijā ar nolūku paaugstināt to energoefektivitāti un atjaunojamo energoresursu izmantošanu. Ilgtermiņā šo pasākumu ieviešanas rezultātā ir sagaidāma gaisa kvalitātes uzlabošanās, ko radītu gan mūsdienu prasībām atbilstošu apkures sistēmu izmantošana, gan samazināts kurināmā patēriņš.

Vides pārskatā norādīts uz Attīstības stratēģijā plānotajiem pasākumiem dažādās pilsētas teritorijas daļās vienotas dabas teritoriju struktūras attīstībai un kvalitātes uzlabošanai. Attīstības programmā pasākumi ir plānoti rīcību virzienos „RV15 Laba vides kvalitāte”, „RV 9 Kvalitatīva dzīves vide un pieejams mājoklis”, kā arī „RV14 Pilsētas specifisko teritoriju jautājumu risināšana”. Plānojot vēsturiskās, kultūras un ainavu telpas attīstību, Attīstības stratēģijā noteikti nākotnes attīstības ainavu areāli, tajos papildus Rīgas vēsturiskā centra un tās apkārtnes ainavu un kultūrvēsturiskā mantojuma telpām iekļaujot kultūrvēsturiski un ainaviski nozīmīgas pilsētas teritorijas: apbūves aizsardzības zonas, vēsturiskās industriālās teritorijas, meža parki, piejūras ainavu telpas, Brīvības lielceļa ass ainava, Daugavas ainavu telpas, apkaimju un lielmēroga mikrorajona apbūves un citas telpas. Attīstības programmā saistībā ar vēsturiskās, kultūras un ainavu telpas veidošanu visā pilsētā ir plānoti pasākumi rīcību virzienos „RV 14 Pilsētas specifisko teritoriju jautājumu risināšana”, „RV15 Laba vides kvalitāte”, „RV9 Kvalitatīva dzīves vide un pieejams mājoklis”, „RV3 Atpazīstama un iesaistoša kultūrvide”, kā arī „RV17 „Augoša daudzprofilu osta”. Attīstības programmā noteikti vairāki ar dabas teritoriju izplatību saistīti rezultatīvie indikatori 2020.gadā. Piemēram, zaļo teritoriju īpatsvars no pilsētas kopējās teritorijas, degradēto zaļo teritoriju samazinājums u.c. Attiecībā uz dabas teritorijām Attīstības programmā noteiktas vairākas prioritātes un principi: pilsētas zaļo teritoriju nesamazināšana un to kvalitātes uzlabošana, zaļo teritoriju pieejamības uzlabošana, ūdensobjektu izmantošanas daudzveidības un intensitātes paaugstināšana un jaunu videi draudzīgu apstādījumu uzturēšanas tehnoloģiju ieviešana. Savukārt, to ieviešanai turpmākajiem 6 gadiem ir noteikti 4 uzdevumi: nodrošināt efektīvu pilsētas dabas, apstādījumu un rekreācijas teritoriju apsaimniekošanu un labiekārtošanu (t.sk. ūdensmalas), saglabāt bioloģisko daudzveidību, veicināt videi draudzīgu rīcību iedzīvotāju vidū un nodrošināt ūdens resursu kvalitāti un aizsardzību. Rīcību plānā katram uzdevumam iekļauti pasākumi parku, skvēru, dabas parku, mežu apsaimniekošanas plānošanai un mežu teritoriju labiekārtošanai iedzīvotāju rekreācijas iespēju uzlabošanai, ūdenstilpju krastu infrastruktūras krastu attīstīšanai un labiekārtošanai, apstādījumu koncepcijas izstrādei un citi. Publiskās ārtelpas revitalizācijas pasākumi ir plānoti arī rīcības virzienā RV9 „Kvalitatīva dzīves vide un pieejams mājoklis”. Investīciju plānā ar konkrētu finanšu līdzekļu plānojumu iekļauti šādi projekti: Pils laukuma rekonstrukcija, Grīziņkalna un tam pieguļošā Miera dārza teritorijas revitalizācija, Anniņmuižas kultūras un atpūtas parka izveide, Kultūras un atpūtas parka „Mežaparks” attīstības programmas 1. posma realizācija un Piekrastes biotopu aizsardzība dabas parkā „Piejūra”.

Vides pārskatā apkopota informācija par starptautiskiem un nacionāliem vides aizsardzības mērķiem, attiecīgi norādot uz to saistību ar izstrādājamajiem Rīgas



pilsētas attīstības plānošanas dokumentiem. Šajā kontekstā atzīmēts, ka, izstrādājot Rīgas attīstības plānošanas dokumentus, pastiprināta uzmanība jāpievērš jautājumiem, kas saistīti ar gaisa kvalitāti, ūdens kvalitāti, trokšņa robežvērtību pārsniegumiem un energoefektivitātes jautājumiem.

5. Plānošanas dokumentu un to iespējamo alternatīvu īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums.

Vides pārskatā norādīts, ka Attīstības programmas rīcību plāna ietvertie pasākumi, aktivitātes un to ieviešanas veidi ir ļoti daudzveidīgi, kas ietver arī plānu un programmu izstrādi, pārvaldību, organizatoriskos vai izglītojošos pasākumus, kā arī būvprojektu izstrādi, tādēļ daudzos gadījumos, vērtējot Attīstības programmā un jo īpaši Attīstības stratēģijā plānoto, it sevišķi laika periodā no 2020. līdz 2030. gadam, pilnībā nevar spriest par sagaidāmo ietekmi uz vidi vai arī novērtējumu var veikt atbilstoši plānošanas dokumentu detalizācijas līmenim. Vides pārskatā ietekmju novērtējums sagatavots norādot tiešās, netiešās, sekundārās, īstermiņa, ilgtermiņa, pozitīvās, negatīvās un kumulatīvās ietekmes. Vērtējumā būtiskās ietekmes iedalītas arī pēc ietekmētās teritorijas, izdalot ietekmes pilsētas līmenī, ja sagaidāmā ietekme attiecināma uz Rīgas teritoriju vai ietekmes, kuras izpaudīsies apkaimes vai apkaimju līmenī. Attīstības programmā iekļautais rīcību plāns vērtēts detalizētāk, izvērtējot rīcības virzienus, pasākumu/aktivitāšu līmenī. Attīstības programmas pasākumi pēc ietekmētās teritorijas vērtēti lokālā līmenī – ja ietekme izpaužas pasākuma realizācijas vietā un tiešā tās apkārtnē, vai arī apkaimes vai apkaimju līmeni, ja tiek ieviesti apkaimi aptveroši pasākumi. Vides pārskata 6.nodaļā iekļauts Attīstības programmas novērtējuma kopsavilkums pa tēmām, savukārt rīcību plāna vērtējums pievienots Vides pārskatam Pielikumā. *Šajā saistībā Birojs vērš uzmanību uz to, ka SIVN novērtējumā ievērojami lielāka uzmanība būtu jāvērs tām plānotajām darbībām vai izmaiņām teritorijas izmantošanā, kas saistītas ar likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējuma” 1. un 2. pielikuma darbībām, ietekmi uz Natura 2000 teritorijām vai citām būtiskām vides ietekmēm, informāciju par iespējamo negatīvo būtisko vides ietekmju iespējamību attiecīgi akcentējot Vides pārskatā un iespējami savlaicīgi apzinot priekšlikumus, rodot risinājumus un norādot nepieciešamās rīcības būtisku negatīvu ietekmju nepieļaušanai. Biroja vērtējumā pašlaik Vides pārskatā pārāk tendenciozi/optimistiski akcentētas uz nākotnes vīziju balstītās pozitīvās vides ietekmes. Šāda veida pieeja būtu pamatojama tikai tādā gadījumā, ja paralēli veiktajam vides vērtējumam tiktu izskatīta ar potenciāla atbilstoša finansējuma piesaiste un turpmāk nodrošināta tā pietiekamība izvirzīto mērķu realizācijai, kā arī novērtējuma rezultāti būtu balstīti uz datiem vai modelēšanas rezultātiem.* Lai akcentētu uzmanību uz nozīmīgākajām un Rīgas pilsētai aktuālākajām problēmām, turpmāk šajā atzinumā pamatā uzmanība vērsta uz Vides pārskata 6.2.sadaļā „Ietekme uz vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu” ietverto informāciju, kur aprakstīti un atbilstoši plānošanas dokumentu detalizācijai vērtēti infrastruktūras attīstības projekti. Ilgtermiņa attīstības mērķa IM2 „Augoša, inovatīva, atvērta un eksportspējīga ekonomika” ieviešana būs saistīta ar uzņēmējdarbības un nodarbinātības atbalstu. Attīstības stratēģijā uzsvērts, ka pilsētas ekonomikas izaugsme tiks veicināta, balstoties uz jau apbūvētu, bet ekonomiski neefektīvu t.sk. degradētu teritoriju reaktivāciju. Saskaņā ar Vides pārskatā norādīto, jaunu ražošanas objektu attīstība plānota Ziepniekkalnā un Granīta ielas rajonā, kā arī Rīgas Brīvostas teritorijā, t.sk. jaunas ražošanas un noliktavu teritorijas Spilvē. Rūpniecības objektu attīstības teritorijās svarīgākais ir nodrošināt kvalitatīvas inženiertehniskās infrastruktūras

pakalpojumus. Atbilstoši Vides pārskatam ostas, transporta, ķīmiskās rūpniecības, metālizstrādājumu ražošanas un mašīnbūves attīstībai, kas arī ir plānotas kā prioritārās ekonomikas nozares, ietekmes uz vidi ir dažādas - pārsvarā tās ir neitrālas, lokāli iespējama arī negatīva ietekme uz vides kvalitāti. Autori atzīmē, ka ietekme var būt arī pozitīva, ja, attīstot ražotnes, tiek sakārtotas degradētās teritorijas vai modernizētas tehnoloģijas, tādējādi samazinot vides piesārņojumu. Ilgtermiņa attīstības mērķa IM3 „*Ērta, droša un iedzīvotājiem patīkama pilsētvide*” īstenošana autoru skatījumā būs saistīta ar kvalitatīvas pilsētvides veidošanu. Pilsētvides attīstībā pašvaldība, sabalansējot dažādus aspektus, plāno arī pilsētas transporta sistēmas pārveidošanu un vides kvalitātes uzlabošanu, gaisa kvalitātes piesārņojuma pārsniegumu novēršanu. Ilgtermiņa mērķa rezultatīvajos rādītājos iekļauti gaisa kvalitātes parametri, iedzīvotāju viedoklis par vides kvalitāti Rīgā kopumā un savā apkaimē, vērtējums par ielu infrastruktūras kvalitāti un citi. Ilgtermiņa attīstības mērķis IM4 „*Rīga - starptautiski atpazīstama nozīmīga un konkurētspējīga Ziemeļeiropas metropole*” cieši saistīts ar jau iepriekš norādīto transporta sistēmas un ostas attīstību, ērtiem un daudzveidīgiem starptautiskiem transporta savienojumiem, pasažieru pārvadājumu attīstību Rīgas Brīvostā, labu pilsētas sasniedzamību, t.sk. no Lidostas ar sliežu transportu, kā arī Rail Baltica dzelzceļa infrastruktūras koridora attīstības starptautisko nozīmi. Kā jau norādīts iepriekš, plānoto transporta infrastruktūras projektu ietekme uz vidi tiek un tiks vērtēta ietekmes uz vidi novērtējumos, nosakot arī papildus pasākumus negatīvo ietekmju mazināšanai vai novēršanai.

Attīstības stratēģijas telpiskās attīstības perspektīvu „Transporta infrastruktūra”, „Inženierinfrastruktūra” un „Prioritārās attīstības teritorijas” ieviešana kopumā ir saistīta ar pozitīvām vides ietekmēm, un jaunu trašu izbūves gadījumā ar lokālām negatīvām vides ietekmēm, kas vērtējamas pirms konkrētu projektu realizācijas, paredzot pasākumus to novēršanai vai samazināšanai. Kā transporta infrastruktūras attīstības galvenais pamats izmantota Rīgas pilsētas teritorijas plānojumā 2006. – 2018.g. iekļautā pilsētas ielu tīkla struktūras attīstības koncepcija. Vides pārskatā norādīts uz plānotajiem pasākumiem autotransporta novirzīšanai no pilsētas centra, kā arī sabiedriskā transporta pārkārtošanai un attīstīšanai. Atbilstoši pārskatam gaisa kvalitātes un trokšņu līmeņu izmaiņas ir sagaidāmas plānoto pilsētas loku apkārtnē, kur paredzēta stāvparku izvietošana, taču sagaidāms, ka, izkļiedējot transportlīdzekļu plūsmas pie paredzētajiem pilsētas transporta sistēmas lokiem, nav sagaidāmi gaisa piesārņojuma un trokšņa līmeņa robežlielumu pārsniegumi. Attīstības stratēģijā, lai nodrošinātu gaisa un trokšņa piesārņojuma samazināšanu zonās, kur šie vides kvalitātes rādītāji pašlaik ir pārsniegti, tiek plānoti transporta līdzekļu novietņu pārkārtošanas un samazināšanas pasākumi, kompleksi ar vairāklīmeņu transportmijas sistēmas ieviešanu, kā arī (ātrgaitas) sabiedriskā transporta maršrutu pagarināšanu ārpus pilsētas robežām, savienojot stāvparkus ar pilsētas centra daļām. Attīstības stratēģijā uzsvērts arī, ka pilsētas dzīvojamajos rajonos jākoncentrējas uz publiskās ārtelpas sakārtošanu un attīstīšanu, tostarp, kompleksi risinot vides kvalitātes un transporta novietņu vajadzības. Nozīmīgākais sabiedriskā transporta infrastruktūras elements būs Rīgas centrālā dzelzceļa stacija, kas pildīs multimodālas funkcijas (savienota ar starptautisko autoostu, Rail Baltica ātrvilciena pieturvietu, savienota ar transportu uz Lidostu, droša velosipēdu novietne). Šo mezglu plānots atbalstīt ar reģionālajiem transportmiju punktiem Torņakalnā un Pētersalā. Kompleksiem pasākumiem, kas mazinās privātā autotransporta lietošanu pilsētas centrā, daļēji arī priekšpilsētās, ir sagaidāma pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme uz autotransporta radītā

gaisa piesārņojuma un trokšņa līmeņa samazināšanu. Savukārt Rail Baltica ievada plānošana uz Rīgas centrālo dzelzceļa staciju ir saistīta ar papildus dzelzceļa transporta radītām ietekmēm uz vides kvalitāti – galvenokārt paaugstinātu trokšņa līmeni dzelzceļa darbības ietekmē. Tā ietekmes uz vidi būtiskums, ietekmēto cilvēku skaits un apbūves teritorijas, ja tādas tiek konstatētas, nepieciešamie pasākumi negatīvās ietekmes uz vidi mazināšanai ir noskaidrojamas ietekmes uz vidi novērtējuma procesā. Ietekmes uz vidi novērtējums ir jau veikts „Jaunas publiskās lietošanas dzelzceļa līnijas būvniecībai Rīgas pilsētā (VAS “Latvijas Dzelzceļš”)”, kurā plānots dzelzceļa līnijas Rīga – Tukums posmā Imantas stacija – Babītes stacija paredzēts izbūvēt aptuveni 2,3 km garu publiskās lietošanas dzelzceļa līniju diviem sliežu ceļiem līdz Lidostas teritorijai.

Attīstības stratēģijā tiek pēctecīgi turpināta pilsētas transporta sistēmas attīstība, kas paredz tranzīta transporta plūsmu novirzīšanu uz pilsētas perifēriju, iesaistot tranzītkravu plūsmās Rīgas Brīvostu. Kravu plūsma uz Rīgas Brīvostu tiek plānota, izmantojot Rīgas apvedceļu ar ievadiem Rīgas Brīvostā pa Ziemeļu transporta koridora III, IV un I posmu trasi un Rietumu, Austrumu maģistrāļu daļām. Konceptijas pamatā ir tas, ka visas kravas Rīgas Brīvostas terminālos nonāk pa Rīgas apvedceļu vai pilsētas loku. Plānots, ka pilsētā strādājošie uzņēmumi savas ar ostu saistītās kravas pamatā pārvadās pa pilsētas loku, kas ir savienots ar Rīgas Brīvostu. Tranzīta transporta plūsmu novirzīšanu uz pilsētas perifēriju caur Rīgas Brīvostu radīs gaisa kvalitātes (slāpekļa dioksīda, citu slāpekļa oksīdu, benzola izmešu) un trokšņa līmeņu izmaiņas jauno transporta maģistrāļu tiešā tuvumā. Vietās, kurās līdz šim transporta intensitāte ir bijusi zemāka, sagaidāmā ietekme lokāli vai apkaimju līmenī ir iespējama arī negatīva. Plānotā Ziemeļu transporta koridora trase šķērso līdz šim pārsvarā neapbūvētas teritorijas Ķīšezeru dienvidu daļā posmā no Jaunciema gatves līdz Ezermalas ielai un Spilves pļavās posmā no Daugavgrīvas šosejas līdz pilsētas rietumu robežai. Lai gan šajās teritorijās gaisa piesārņojuma un trokšņa līmenis pieaugs, izbūvējot jaunu transporta infrastruktūru, ir sagaidāms, ka tiks plānoti pasākumi negatīvo ietekmju mazināšanai, kas neradīs gaisa un trokšņa kvalitātes robežlielumu pārsniegumus transporta maģistrāles apkārtnē. Plānojot jaunu apbūvi šajās teritorijās, ir veicami uz vides piesārņojuma, īpaši trokšņa mazināšanu vērsti pasākumi: būvniecības risinājumi (pretrokšņa sienas, stādījumi, apstādījumu plānojums, izmantojot reljefu kā trokšņa barjeru u.c.), arhitektoniskās plānošanas paņēmieni, veidojot „pretrokšņa ēkas” un bloķējot trokšņainās zonas, telpu plānojums ēkā, dzīvojamās telpas orientējot klusākajos virzienos.

Rīgas Brīvostas darbības ietekmes ir skatāmas kompleksi – gan tās darbības ietekme saistībā ar kravu pārkraušanu, uzglabāšanu, gan tranzītkravu transporta piesaistes ietekme. Birojs vērš uzmanību uz Vides pārskatā norādīto: „Lai nodrošinātu, ka plānojot un attīstot ostu Rīgā, vienlaikus tās darbībā tiek nodrošināta arī vides aizsardzības jautājumu risināšana un vides kvalitātes uzlabošana ostai blakus esošajās teritorijās, šajā Vides pārskatā tiek rekomendēta vides aizsardzības un labas vides pārvaldības pasākumu plānošana Rīgas Brīvostas darbībā ostas attīstības programmas sastāvā vai arī izstrādājot un ieviešot Rīgas Brīvostas vides rīcības programmu kā atsevišķu plānošanas dokumentu”, vienlaikus norādot uz Rīgas pilsētas plānošanas dokumentu saistošo raksturu, uz ko vērsta uzmanība arī Satversmes tiesas 17.01.2007. spriedumā lietā Nr.2007-11-03. Tādējādi ostas attīstības vides novērtējums veicams sagatavojot Rīgas pilsētas teritorijas plānojumu, lemjot par teritoriju turpmāk plānoto izmantošanu. Arī šajā Vides pārskatā norādīts,

ka detalizēts ostas darbības vērtējums veikts Rīgas pilsētas teritorijas plānojuma 2006.—2018.gadam 2009.gada grozījumu SIVN ietvaros. Vides pārskatā atzīmēts, ka „*Ostas intensīvas attīstības rezultātā līdz šim mazizmantotās vai neizmantotās teritorijās var pieaugt trokšņa un vibrācijas piesārņojums gar dzelzceļa līnijām. Tomēr šobrīd nezinot precīzus attīstāmo projektu parametrus, to viennozīmīgi apgalvot nevar. Kritiska situācija šajā aspektā var veidoties Šķirotavā, Atgāzenē, Torņkalnā, Sarkandaugavā, Dzirciemā un Bolderājā, kur dzīvojamās mājas atrodas tuvāk par 100 m no dzelzceļa līnijas. Ietekmi iespējams samazināt, ievērojot Apbūves noteikumu prasības par pasākumu veikšanu vibrācijas un trokšņa līmeņa samazināšanā.*” Autori atzīmē, ka arī šī Vides pārskata izstrādes laikā situācija gan attiecībā uz iespējamo dzelzceļa līniju, kā arī citu ostas infrastruktūras objektu attīstību ir līdzīga - precīza informācija par realizējamo projektu apjomu, t.sk. nepieciešamo pasākumu vibrācijas un trokšņa līmeņa mazināšanai, to telpisko izvietojumu vidējā un ilgtermiņā Attīstības stratēģijā un Attīstības programmā nav sniegta. Tādēļ, ja, attīstoties ostai, tiek ierosinātas darbības, kam ir būtiska negatīva ietekme uz vides kvalitāti ostai blakus esošajās teritorijās, tā ir vērtējama ietekmes uz vidi novērtējuma procedūrās un/vai jānosaka vides prasības būvprojektu izstrādes stadijās. Jāatzīmē, ka Attīstības programmas ietvaros paredzēts atbalsts projektam „Infrastruktūras attīstība Krievu salā ostas aktivitāšu pārceļšanai no pilsētas centra”, kam jau veikts ietekmes uz vidi novērtējums. *SIVN ietvaros ir vērtēta Attīstības stratēģijā plānotā ievērojamā ostas darbības attīstība gan pasažieru, gan kravu pārvadājumos, tomēr Birojs, ņemot vērā šī, kā arī citu infrastruktūras objektu nozīmīgumu Rīgas pilsētai gan ekonomiskās attīstības, gan būtisko vides ietekmju aspektu ziņā, rekomendē Vides pārskatā pamatuzmanību veikt vides aspektu ziņā nozīmīgākajiem jautājumiem, sakoncentrējot informāciju vienuviet un akcentējot uzmanību uz pamatproblēmām un turpmāk prioritāri risināmajiem jautājumiem. Detalizētāk vērtējamās būtu arī pašos plānošanas dokumentos paredzētās darbības, īpaši Attīstības programmā, tādējādi norādot uz turpmāk prioritārām un konkrētām veicamajām darbībām tuvākā nākotnē un izvērtējot to pietiekamību ilgtermiņa mērķu sasniegšanai.* Piemēram, Attīstības programmas uzdevums U15.6. „Samazināt trokšņa piesārņojumu pilsētā” ietver piecas aktivitātes, t.sk. 15.6.1. Trokšņa līmeņa samazināšana rūpniecības avotos, kā prioritāti minot Rīgas Brīvostu (beramkravu pārkraušanas termināļi), Bolderāja; 15.6.2. Dzelzceļa joslas posmā no stacijas „Brasa” līdz stacijai „Ziemeļblāzma” norobežošana ar trokšņa aizsargbarjerām (Brasa, Sarkandaugava, Mīlgrāvis, Vecmīlgrāvis). Arī Rīgas Brīvostas pārvalde izteikusi vairākus priekšlikumus Vides pārskata papildināšanai, t.sk. par iespējamo Rail Baltica savienojumu uz Rīgas Brīvostas termināliem, t.sk. jaunbūvējamo sliežu ceļu Rīgas rietumu daļā, kā arī informējusi par no jauna uzstādītajām gaisa monitoringa stacijām Voleros un Vecmīlgrāvī.

Attīstības stratēģijā iekļautajās transporta attīstības vadlīnijās ir attēlota Lidostas paplašināmā teritorija. LR Satiksmes ministrijas uzdevumā, piedaloties arī Lidostas pārstāvjiem, ir sagatavots „VAS „Starptautiskā lidosta „Rīga”” trokšņa samazināšanas rīcības plāna” projekts. Sniedzot atsaukumi par Vides pārskatu, Lidostas administrācija ir ieteikusi izvērtēt plānotos pilsētas attīstības virzienus kontekstā ar Lidostas stratēģiskajā trokšņa kartē sniegto informāciju un rīcību plānā iekļautajiem pasākumiem trokšņa samazināšanai. Piemēram, iepriekš minētais rīcības plāns paredz lidojuma trajektorijas novirzīt prom no Bolderājas uz Spilves pļavām. Rīgas pašvaldībai ir jāņem vērā rīcības plānā ietvertais pasākums, veicot turpmāku teritorijas

plānošanu un plānot Spilves pļavās pret trokšņa līmeni mazākjūtīgus atļautās izmantošanas veidus.

*Birojs rekomendē Vides pārskatā ietvert apkopojosu vērtējumu par Attīstības stratēģijā plānoto inženierinfrastruktūras attīstību. Attīstības stratēģijas 15.attēlā „Inženierinfrastruktūras attīstības vadlīnijas” attēlotas prioritārās attīstības teritorijas, ko plānots attīstīt līdz 2020.gadam, prioritārās attīstības teritorijas, ko plānots attīstīt līdz 2030. gadam, kā arī zaļās perifērijas teritorijas, kur inženierinfrastruktūras objektu attīstība jāveicina kompleksi līdz ar attīstības projektu skaita un blīvuma pieaugumu saskaņā ar pilsētas un inženierkomunikāciju turētāju attīstības plāniem. Ņemot vērā iepriekšējo plānošanas periodu pieredzi, būtiski, lai jaunās attīstības teritorijas tiktu savlaicīgi nodrošinātas ar atbilstošu inženierinfrastruktūru, kā arī realizēti plānotie projekti esošajās apbūves teritorijās, paredzot tam atbilstošu finansējumu. Ņemot vērā esošo vides stāvokli, t.sk. virszemes ūdeņu kvalitāti un sasniedzamos mērķus, centralizētās kanalizācijas sistēmas nodrošinājums uzskatāms par vienu no prioritāri realizējamiem pasākumiem. Šajā kontekstā būtu skatāmas un izvērtējamas Attīstības stratēģijas „Rīgas pilsētas apdzīvojuma struktūras vadlīnijas” un „Prioritārās attīstības teritorijas Rīgas pilsētā”, papildus izvērtējot arī citus vides ietekmju aspektus un ņemot vērā to, ka Prioritārās attīstības shēmā attēlotas arī rūpnieciskās attīstības teritorijas.*

Vides pārskatā ir apskatīts t.s. nulles scenārijs jeb situācija, ja plānošanas dokuments netiek īstenots. Šī alternatīva netiek uzskatīta par piemērotāku, jo tādējādi tiktu pārtraukti līdzšinējie pilsētas attīstības virzieni gan veicinot sociālekonomisko attīstību, gan nodrošinot vides kvalitātes uzlabošanu.

6. Risinājumi, lai novērstu vai samazinātu plānošanas dokumentu būtisko ietekmi uz vidi.

Autori uzsver, ka pozitīvus rezultātus ilgtermiņā attiecībā uz pilsētvides kvalitāti, dabas teritorijām, kultūrvēsturisko mantojumu un ainavu telpām var sniegt tikai konkrētas rīcības, realizētie projekti un to rezultāti, it īpaši Attīstības stratēģijas un Attīstības programmas atbalstošu risinājumu un nosacījumu iekļaušana Rīgas pilsētas teritorijas plānojumā, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos un to ieviešana. Pašvaldībai ir jāpārtrauc plānošanas dokumentu ieviešanas gaita un mērķu sasniegšana, kā arī jāvirza katras telpiskās perspektīvas struktūras mērķtiecīga attīstība atbilstoši telpiskajā perspektīvā iekļautajām vadlīnijām gan izstrādājot Rīgas teritorijas plānojuma 2006. – 2018.g. grozījumus, sagatavojot teritorijas plānojumu nākamajiem 12 gadiem, izstrādājot vidēja termiņa un atsevišķu jomu pilsētas plānošanas dokumentus, gan arī ņemot vērā IVN rezultātus, sagatavojot darba uzdevumus vai nosacījumus būvniecības procesu uzsākšanai. Vides pārskata 7.nodaļā „Risinājumi iespējamās ietekmes uz vidi samazināšanai” norādīts uz veicamajiem pasākumiem turpmākā teritorijas plānošanas un izpētes jomā, sagatavojot teritorijas plānojuma grozījumus, jauno teritorijas plānojumu, lokālplānojumus, detālplānojumus, tematiskos plānojumus, kā arī organizējot arhitektūras konkursus. Rīgas jaunā teritorijas plānojuma izstrādes un Attīstības programmas ieviešanas ietvaros ir paredzēts izstrādāt vairākus tematiskos plānojumus, t.sk. Aizsargjoslu, riska teritoriju un atkritumu apsaimniekošanas plānu, Meliorācijas attīstības plānu, Ūdens teritoriju un krastmalu izmantošanas plānu un plānu „Teritorijas uzņēmējdarbības attīstības funkciju nodrošināšanai”. Papildus autori informē par to, ka, izvērtējot esošo pārvaldības sistēmu attiecībā uz vides jomas pārvaldību, secināts, ka vides pārvaldības organizatoriskā reorganizācija ir pasliktinājusi tās situāciju Rīgā.

Rīcības virzienā „RV19 Efektīva, atbildīga un uz daudzpusēju sadarbību vērsta pārvaldība” plānots Rīgas domes Mājokļa un Vides departamenta funkciju izvērtējums, kas iespējams ietekmēs vides pārvaldību un tādejādi netieši arī pilsētvides kvalitātes izmaiņas pilsētā.

#### 7. Iespējamie kompensēšanas pasākumi un iespējamās būtiskās pārrobežu ietekmes novērtējums.

Saskaņā ar Vides pārskatā norādīto, Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030.g. un Rīgas attīstības programmā 2014. -2020.g. iekļautie ilgtermiņa attīstības mērķi, rīcības virzieni, uzdevumi, pasākumi un aktivitātes neparedz tādas rīcības, kuru rezultātā varētu tikt būtiski negatīvi tieši ietekmētas Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas (Natura 2000) teritorijas Rīgā. Attīstības stratēģija un Attīstības programma ir izstrādāta, ņemot vērā starptautiskos un nacionālos vides aizsardzības mērķus. Dabas parks „Piejūra”, dabas liegumi „Jaunciems” un „Vecdaugava” telpiskajā attīstības perspektīvā noteikti kā zaļās struktūras jeb bioloģiskie centri, kas kopā ar mežiem un meža parkiem veido pilsētas dabas struktūru pamatu. Dabas parks „Piejūra” atbilstoši plānotajai telpiskajai perspektīvai kopā ar Rīgas jūras līča piekrasti ietilpst piejūras ainavu telpā. Attīstības stratēģijā noteikts, ka Rīgas Natura 2000 teritorijas ir pilsētas dabas vērtība un kā tāda tā tiks arī apsaimniekota ilgtermiņā. Rīgas transporta infrastruktūras objektu ietekme uz vidi un arī uz Pierīgas Natura 2000 teritorijām daļēji ir vērtēta transporta infrastruktūras ietekmes uz vidi novērtējumos, starptautiskās lidostas „Rīga” attīstības plāna 2012.-2036.gadam stratēģiskajā ietekmes uz vidi novērtējumā. Šajos novērtējumos būtiskas negatīvas ietekmes uz Pierīgas īpaši aizsargājamām dabas teritorijām nav konstatētas. Rail Baltica dzelzceļa un, ja nepieciešams, citu transporta infrastruktūras objektu izbūves ietekme uz Rīgā un Pierīgā esošajām Latvijas Natura 2000 teritorijām ir turpmāk vērtējama ietekmes uz vidi un/vai vai ietekmes uz Natura 2000 teritoriju novērtējumos. Atbilstoši Vides pārskatā norādītajam, šajā plānošanas stadijā var uzskatīt, ka specifiski labai nodarīto kaitējumu kompensēšanas pasākumi nav nepieciešami. Ja Rīgas plānošanas dokumentu ieviešanas laikā tiek ierosinātas darbības, piemēram, saistībā ar ostas attīstību vai transporta infrastruktūras attīstību, t.sk. jaunajiem transporta ievadiem Rīgā vai citiem projektiem, kas iespējams var būtiski negatīvi ietekmēt kādu Rīgas vai pilsētas pierobežas Natura 2000 teritoriju, ir jāveic ietekmes novērtējums un, ja nepieciešams, jānosaka kompensējošie pasākumi.

Vides pārskatā norādīts, ka SIVN izstrādes laikā nav identificētas iespējamās būtiskas pārrobežu ietekmes, kuras varētu rasties Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2030.g. un Rīgas attīstības programmas 2014. – 2020.g. ieviešanas laikā.

#### 8. Paredzētie pasākumi plānošanas dokumentu īstenošanas monitoringa nodrošināšanai.

Vides pārskatā norādīts uz izveidoto un turpmāk realizējamo uzraudzības sistēmu sistemātiskai un regulārai Attīstības stratēģijas un Attīstības programmas ieviešanas uzraudzībai un kontrolei. Biroja ieskatā tas vērtējams pozitīvi, jo integrējot novērtējumā vides aspektus, iespējama sistemātiska un iespējami precīza datu uzkrāšana un savlaicīga analīze ilgtermiņa problēmu jomās, kas turpmāk varētu būt efektīvāk un argumentētāk izmantojama teritorijas plānojuma u.c. plānošanas dokumentu izstrādē un prioritāšu izvirzīšanā, vadoties no datiem, kas gūti, esošo problēmjautājumu analīzē un iepriekšējos plānošanas dokumentos paredzēto risinājumu pārmantojamībā vai papildus risinājumu paredzēšanā, jo pašlaik šajā Vides

pārskatā iztrūkst iepriekšējos plānošanas dokumentos paredzēto un sasniegto rezultātu analīze.

### **Vides pārskata sabiedriskā apspriešana:**

Vides pārskata projekts atsauksmju saņemšanai tika nosūtīts Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai (turpmāk arī VARAM), Satiksmes ministrijai, Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālajai vides pārvaldei, Dabas aizsardzības pārvaldei, Veselības inspekcijai, Rīgas plānošanas reģiona administrācijai, Rīgas Brīvostas pārvaldei, VAS „Starptautiskā lidosta „Rīga”” administrācijai, Vides konsultatīvajai padomei pie VARAM. Sabiedriskās apspriešanas materiāli, t.sk. saņemtie institūciju atzinumi ir ievietoti „Pārskatā par Vides pārskata projekta sabiedrisko apspriešanu”. Minētajā pārskatā ievietota 1.tabula „No institūcijām un uzņēmumiem, un sabiedrības pārstāvjiem saņemto priekšlikumu un komentāru izklāsts, to izvērtējums un informācija par iekļaušanu Vides pārskata projektā”. Pozitīvu atzinumu par sagatavoto Vides pārskatu sniegusi Rīgas plānošanas reģiona administrācija. Arī Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālā pārvalde īpaši atzīmējusi pašvaldības apņemšanos attiecībā uz labas vides saglabāšanu. Veselības inspekcija atzīmējusi, ka *„izskatot tai iesniegtos plānošanas dokumentus un SIVN Vides pārskata projektu un izvērtējot plānošanas dokumentu īstenošanas rezultātā ietekmes prognozi kvalitatīvas pilsētvides nodrošināšanai un dzīves vides kvalitātes uzlabošanai, konceptuāli neiebilst attīstības un plānošanas dokumentu apstiprināšanai. Inspekcija pozitīvi vērtē ilgtermiņa attīstības mērķus ar sagaidāmu pozitīvu ietekmi uz pilsētvides kvalitāti, dabas teritoriju attīstību, dzīvojamās apbūves publisko ārtelpu ar apstādījumiem attīstību, gaisa kvalitātes uzlabošanu un trokšņa līmeņa samazināšanu pilsētas centrā”*, vienlaikus norādot uz atsevišķiem vides aspektiem, t.sk. gaisa un trokšņa piesārņojumu, kuriem pievēršama īpaša uzmanība, realizējot plānošanas dokumentus. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas atzinumā izteiktas vairākas rekomendācijas Vides pārskata papildināšanai/precizēšanai attiecībā par gaisa piesārņojumu un troksni, t.sk. norādot uz nepieciešamo datu aktualizāciju. Dabas aizsardzības pārvaldes atzinumā norādīts: *„Kopumā, izvērtējot Stratēģijas, Programmas un Vides pārskata projektus ir ņemti vērā Administrācijas iepriekš sniegtie nosacījumi, bet netiek pietiekami kvalitatīvi un detalizēti risināti normatīvajos aktos noteiktie problēmjaucājumi, kā arī tajos netiek pietiekami analizēta informācija, kas iekļauta jau izstrādātos plānošanas dokumentos, tajā skaitā izstrādātajos dabas aizsardzības plānos. Administrācija atbalsta plānošanas dokumentu tālāku virzību ar nosacījumu, ja tiek uzlabota to kvalitāte atbilstoši Noteikumu 8.5.apakšpunktam un ņemti vērā šajā vēstulē norādītie priekšlikumi”*. Balstoties uz Dabas aizsardzības pārvaldes rekomendācijām, Vides pārskatā norādīts, ka plānošanas dokumentu ieviešanas laikā ir nepieciešams vienoties par Rīgas pašvaldības struktūrvienību un Dabas aizsardzības pārvaldes sadarbību, lai integrētu pilsētas aizsargājamo koku datubāzi Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu pārvaldības sistēmā "Ozols", kas turpmāk nodrošinātu vienotu informācijas apriti, kā arī nodrošinot sabiedrībai brīvu pieeju šai informācijai. Dabas aizsardzības pārvaldes atzinumā par Vides pārskatu vērsta uzmanība uz to, ka Rīgā ir konstatēts ievērojams skaits atradņu, kurām šobrīd nav noteikts nekāds aizsardzības statuss (ap 10 atradnēm), jo to ierobežo spēkā esošā likumdošana - Ministru kabineta 2012.gada 18.decembra noteikumu Nr.940

”Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu” 23.punkts, kurā noteikti ierobežojumi mikrolieguma izveidei pilsētvidē. Vienlaikus aizsargājamās sugas ir iekļautas Ministru kabineta 2006.gada 21.februāra noteikumos Nr.153 „Latvijā sastopamo Eiropas Savienības prioritāro sugu un biotopu saraksts” un tās aizsardzība ir jānodrošina arī Sugu un biotopu aizsardzības likuma 5.panta 3.daļas kontekstā. Vides pārskatā atzīmēts, ka, lai nodrošinātu bioloģiski nozīmīgu sugu aizsardzību ilgtermiņā Rīgas pašvaldībai sadarbībā ar Dabas aizsardzības pārvaldi, Entomoloģijas biedrību un konkrētiem ekspertiem turpmāk ir jāapkopo informācija par tām īpaši aizsargājamo kukaiņu sugu dzīvotnēm Rīgas pilsētā, kuru aizsardzībai Attīstības stratēģijas ieviešanas laikā līdz 2030. gadam ir jānodrošina un, izstrādājot teritorijas plānojumu nākamajam plānošanas periodam, tajā jāiekļauj tādi teritorijas izmantošanas un apbūves nosacījumi, kas nodrošinātu šo bioloģiski vērtīgo sugu aizsardzību Rīgas pilsētvidē. Arī Dabas aizsardzības pārvalde atzinumā norādījusi: *„Šajā dokumentu izstrādes stadijā tiek pausti fundamentāli secinājumi un raksturota vīzija, kurai nav reāla pamatojuma un datu, kas likumsakarīgi novestu pie dokumentos izdarītajiem secinājumiem”* un atzīmējusi, ka SIVN novērtējumā galvenā uzmanība būtu jāvērs tādiem plānotajām darbībām vai izmaiņām teritorijas izmantošanā, kas saistītas ar likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējuma” 1. un 2. pielikuma darbībām, ietekmi uz Natura 2000 teritorijām vai citām būtiskām vides ietekmēm, jo *„tieši uz šādām darbībām un uz šādu darbību potenciālām realizācijas vietām būtu jāvērs prioritāra uzmanība stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējumā un jāakcentē uzmanība Vides pārskatā, lai arī lēmuma pieņemēji un izpildītāji saņemtu iespējami skaidru un nepārprotamu informāciju, kas izmantojama turpmākajā plānošanas procesā vai lemjot par konkrētu objektu realizāciju dabā”*.

Mežaparka attīstības biedrība cita starpā izsaka viedokli par Vides pārskata saturu un nepietiekošu tā detalizāciju, t.sk. vērtējot esošo vides stāvokli, kā arī pārāk optimistisko nākotnes redzējumu, kas nav balstīts uz konkrēti finansēto projektu izvērtējumu, kā piemēru minot to, ka finansējums desmitiem miljonu latu apmērā paredzēts tieši auto infrastruktūras būvniecībai, kamēr nav skaidrota plānošanas dokumentos minētā prioritāte, kas paredz infrastruktūras izbūvi gājējiem, velotransportam, kā arī sabiedriskajam transportam.

Sabiedriskās apspriešanas sanāksmē diskutēts par jauno transporta infrastruktūras attīstības modeli, esošajām problēmām un nākotnē iespējamo ostas attīstību, t.sk. tās iespējamo atrašanos jūrā un pašreiz neapmierinošo tranzīta kustību. Vides pārskata projekta sabiedriskās apspriešanas sanāksmē ir izteiktas bažas, ka būvprojektos, lai tos saskaņotu, tiek ietverti pasākumi trokšņa mazināšanai, bet praktiski tos var arī neieviešāt līdzekļu trūkuma vai citu apstākļu dēļ. Sanāksmē vērsta uzmanība uz to, ka *„iepriekšējā pilsētas plānā attīstības teritorijām tika ielānāts decentralizēts modelis, lai atbrīvotu pilsētas centru, lai iedzīvotāji atrastos tuvāk savām darba vietām. Ņemot vērā iedzīvotāju skaitu un nepieciešamās infrastruktūras izbūves izmaksas, pašreiz tas nav iespējams....ar kompaktu pilsētu tiek saprasts, ka pašvaldības investīcijas, pirmkārt, būs tādās teritorijās, kā pilsētas vēsturiskais centrs, Skanstes apkaime, Zinātnes un Inovāciju centrs. Ja privātais sektors joprojām ir gatavs attīstīt teritorijas ārpus pilsētas centra, kas ir viņu īpašumā, tas viņiem nav aizliegts. Tomēr jārēķinās, ka tas izmaksās dārgi”*. Birojs atzīmē, ka minētā informācija ir būtiska saistībā ar iepriekš šajā atzinumā minēto nepieciešamību ietvert Vides pārskatā informāciju par ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstību. Papildus atzīmējams, ka Vides pārskatā



nepietiekoši vērsta uzmanība uz vispārējiem pilsētvides attīstības risinājumiem, piemēram, turpmāk attīstāmām dzīvojamās apbūves teritorijām, rūpniecības teritorijām. Sabiedriskās apspriešanas sanāksmē diskutēts par Mežaparka un Lucavsalas teritoriju attīstību, mazdārziņu un ūdensmalu, t.sk. peldvietu teritorijām, plānoto tramvaja infrastruktūras paplašināšanos, gājēju un veloinfrastruktūras attīstību, atkritumu apsaimniekošanu.

### **Rekomendācijas Vides pārskata papildināšanai:**

1. Apkopojot iepriekšējās sadaļās veiktā izvērtējuma rezultātus un izvērtējot iesniegto Vides pārskatu, plānošanas dokumentus un sabiedriskās apspriešanas materiālus, Birojs secina, ka Vides pārskata kvalitātes pilnveidošanai un iespējami precīzākas informācijas nodrošināšanai jau šajā plānošanas stadijā tajā nepieciešams lielāku uzmanību veltīt plānotajām darbībām vai izmaiņām teritorijas izmantošanā, kas saistītas ar likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējuma” 1. un 2. pielikuma darbībām, ietekmi uz Natura 2000 teritorijām vai citām būtiskām vides ietekmēm, piemēram, apkopujošā formā identificēt būtiskākos aspektus šai iepriekš minētajā kontekstā no pašlaik plānotajiem pasākumiem.
2. Kopējais pozitīvo vides ietekmju vērtējums jābalsta uz konkrētiem datiem vai uz modelēšanas rezultātiem, īpaši attiecībā uz gaisa un trokšņa piesārņojumu un to samazināšanas nodrošināšanas mehānismiem ilgtermiņā, kam šādā aspektā nepieciešams arī sistemātiski paredzēt atbilstošu finansējumu un uzraudzību par plānoto un jau veikto pasākumu pietiekamību.
3. Vides pārskatā jāpapildina informācija par plānoto ūdensapgādes un kanalizācijas infrastruktūras attīstību, kā arī citiem ar šo jomu saistītiem pilsētvides attīstības risinājumiem, detalizētāk raksturojot problēmsituācijas un plānotos risinājumus, t.sk. labas ūdens kvalitātes sasniegšanas nepieciešamības un pietiekamības kontekstā Rīgas pilsētas ūdenstilpēs un ūdenstecēs.
4. Vides ietekmju aspektā papildus izvērtējamās Attīstības stratēģijā plānotās „Rīgas pilsētas apdzīvojuma struktūras vadlīnijas” un „Prioritārās attīstības teritorijas Rīgas pilsētā”, īpašu uzmanību pievēršot plānotajām rūpnieciskās attīstības teritorijām, norādot arī uz nepieciešamību veikt pasākumu/aktivitāšu detalizētāku vērtējumu turpmāk izstrādājamajos plānošanas dokumentos, t.sk. iestrādājot atbilstošus risinājumus pašlaik izstrādājamā teritorijas plānojumā.
5. Monitoringa turpmākai veikšanai un plānošanas dokumentu ieviešanas atgriezeniskās saites iespējami lietderīgai nodrošināšanai, Birojs iesaka turpmāk sistemātiski un mērķtiecīgi izmantot stratēģijas uzraudzības sistēmu (SUS), tajā uzkrājot ar vides kvalitāti saistītos datus, tādējādi nodrošinot atbilstošu un vienotu mērķlielumu un indikatoru izmantošanu, kas būtu efektīvi izmantojami citos attīstības plānošanas dokumentos.
6. Vides pārskatā veicami atbilstoši, t.sk. redakcionāli precizējumi, arī par pārējām šajā atzinumā norādītajām jomām, vides ietekmēm un datu aktualizāciju.
7. Ņemot vērā šīs rekomendācijas, Birojs iesaka izvērtēt nepieciešamību papildināt Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030.gadam un Rīgas attīstības programmu 2014. – 2020.gadam.

### **Izvērtētā dokumentācija:**

SIA „Grupa 93” 2014.gada 29.aprīļa vēstule Nr.14/22, Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam, Rīgas attīstības programma 2014. – 2020.gadam un apvienotais Vides pārskats, kā arī Vides pārraudzības valsts biroja 2013.gada 18.janvāra lēmums Nr.3 „Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”.

### **Piemērotās tiesību normas:**

1. Likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4.panta trešā daļa, 23.<sup>4</sup> pants, 23.<sup>5</sup> pants.
2. Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” IV, V, VI, VII, VIII nodaļa.
3. Likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”.
4. Ministru kabineta 2010.gada 16.marta noteikumi Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.
5. Ministru kabineta 2012.gada 18.decembra noteikumi Nr.940 „Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu”.
6. Ministru kabineta 2006.gada 21.februāra noteikumi Nr.153 „Latvijā sastopamo Eiropas Savienības prioritāro sugu un biotopu saraksts”.
7. Ministru kabineta 2006.gada 14.marta noteikumi Nr.204 „Dabas parka „Piejūra” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.
8. Ministru kabineta 2012.gada 21.februāra noteikumi Nr.125 „Dabas lieguma „Jaunciems” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.
9. Ūdens apsaimniekošanas likums.
10. Ministru kabineta 2011.gada 31.maija noteikumi Nr.418 „Noteikumi par riska ūdensobjektiem”.
11. Aizsargjoslu likums.
12. Ministru kabineta 2014.gada 7.janvāra noteikumi Nr.16 „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība”.
13. Teritorijas attīstības plānošanas likums.
14. Ministru kabineta 2012.gada 16.oktobra noteikumi Nr.711 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem”.

Atbilstoši likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 23.<sup>5</sup> panta 6.un 7.daļas prasībām Birojs konstatē, ka:

- 1. Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030.gadam un Rīgas attīstības programmas 2014. – 2020.gadam apvienotais Vides pārskats kopumā atbilst normatīvo aktu prasībām un tajā sniegts izraudzītā risinājuma pamatojums, taču Vides pārskatu nepieciešams papildināt, ņemot vērā šajā atzinumā izteiktās rekomendācijas.**
- 2. Sabiedrības informēšana un Vides pārskata apspriešana veikta MK noteikumu V nodaļā noteiktajā kārtībā.**

- 3. Lai konstatētu Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030.gadam un Rīgas attīstības programmas 2014. – 2020.gadam īstenošanas radīto tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, plānošanas dokumenta izstrādātājam, izmantojot valsts vides monitoringa un citus pieejamos datus, vismaz divas reizes plānošanas periodā (2019. un 2026.gadā) jāizstrādā monitoringa ziņojums un jāiesniedz Vides pārraudzības valsts birojā.**

Rīgas domes pašvaldībai jā sagatavo informatīvais ziņojums par plānošanas dokumentiem un paziņojums par plānošanas dokumentu pieņemšanu atbilstoši Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” VII nodaļā „Sabiedrības informēšana pēc plānošanas dokumenta pieņemšanas” noteiktajam.

Direktors

A.Lukšēvics

*Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.*